

PUUN KARSINTA

VIIMEKSI MUOKATTU 15.11.2019

Jotta karsinta olisi mahdollisimman kevyttä ja tehokasta, työskentelyssä tarvitaan hyvää tekniikkaa. Vasta-alkajan kannattaa edetä rauhallisesti ja järjestelmällisesti ja lisätä tahtia vähitellen. Seuraavassa on muutamia perussääntöjä ja menetelmiä turvalliseen ja tehokkaaseen karsintaan.

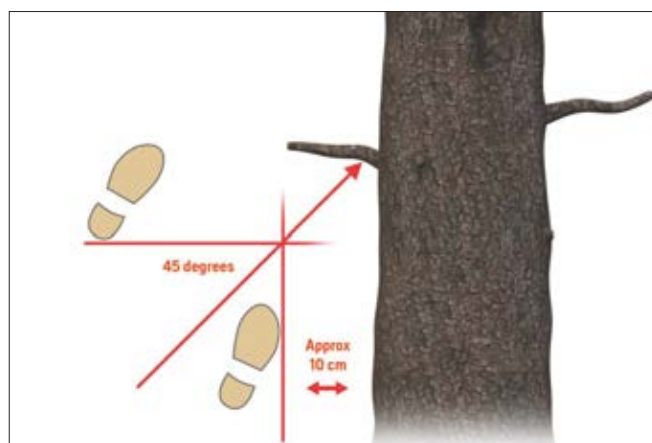
Karsinta on yleensä moottorisahalla työskenneltäessä eniten aikaa ja voimia vaativa työ. Hyvä tekniikka kannattaa siis opetella kunnolla. Jos selkäsi väsy puuta karsiessasi, tekniikkasi saattaa vaatia hienosäätöä.

YLEISKATSAUS

Turvallinen ja mukava työasento

Löydät turvallisen ja mukavan työasennon, kun noudatat seuraavia ohjeita:

1

TURVALLINEN TYÖASENTO Seiso jalat tukevassa haara-asennossa rungon vasemmalla puolella noin 45 asteen kulmassa runkoon nähden ja pidä saha lähellä vartaloasi. On tärkeää, että molempien jalkojen asento on vakaa. Jalkojen asennon muuttaminen karsinnan aikana on aina vaarallista. Sen vuoksi on tärkeää ulottua pitkälle jalkoja siirtämättä.

2

HYVÄ TYÖSKENTELYKORKEUS Pyri työskentelemään sellaisella korkeudella, ettei sinun tarvitse olla kumarassa. Voit käyttää tässä apunasi toisia kaadettuja puita, tukkeja, kiviä tai maastossa olevia kohoumia. Työskentelykorkeus on parhaimmillaan vyötärön korkeudelta polvien korkeudelle. Koukista polvia, älä selkää!

3

PIDÄ MOOTTORISAHAA RUNGON TAI JALKASI VARASSA

Kanna sahaa mahdollisimman vähän karsintatyön aikana ja kun siirryt paikasta toiseen. Sahaa ei tarvitse nostaa rungolta enempää kuin tarpeellista. Käytä sahaa vipuna ja anna sahan levätä rungon tai jalan varassa. Karsinta on helpompaa ja tehokkaampaa lyhyttä terälevyä (13–15") käytettäessä.

4

TURVALLINEN SIIRTYMINEN Kun siirrät jalkojasi, pidä aina terälevyä rungon toisella puolella. Kun liikut, ketju ei saa pyöriä. Jos siirryt lyhyitä matkoja, pidä sahaa molemmista kahvoista, älä koskaan vain takakavasta. Jos siirryt pidempiä matkoja, aktivoi ketjujarru ja kanna sahaa etukavasta.

5

OTA HUOMIOON OKSAN PAINO Arvioi, miten oksat ovat jännittyneet. Sahaa oksan vastapäiseltä puolelta, jossa terälevy ei todennäköisesti juutu oksaan tämän painon vuoksi. Jos olet epävarma, sahaa oksa pala kerrallaan, edeten oksan kärjestä runkoon päin.

6

VÄLTÄ TAKAPOTKUA Älä sahaa terälevyn kärjellä. Pidä kahvoista aina kiinni kaikilla sormilla, myös peukaloilla, karsintatyön aikana. Valitse terän pituus rungon läpimitan mukaan.

Vipuamiskarsinta

Tämä menetelmä sopii ohuiden ja keskipaksujen oksien sekä säännöllisten oksakertojen karsintaan. Jos esimerkiksi jokin paksu riippuva oksa todennäköisesti jumittaa ketjun ja terälevyn, saatat joutua poikkeamaan oksien suositellusta leikkaussuunnasta.

Menetelmä perustuu sahan käyttämiseen vipuna sahan rungon nojatessa mahdollisimman paljon puun runkoa tai jalkaasi vasten. Toimintamallina on sahata jokainen oksa tietyssä järjestyksessä, ja sahaa pyritään olla nostamatta puunrungolta mahdollisimman vähän.

Karsinta on helpompaa ja tehokkaampaa lyhyttä terälevyä (13–15") käytettäessä.

1

Perustyöjärjestys, vaiheet 1–3 Perustyöjärjestyksessä runko karsitaan oikealta puolelta (vaihe 1), päältä (vaihe 2) ja vasemmalta puolelta (vaihe 3) seisomapaikaltasi. Siirry nyt eteenpäin seuraavaan oksakertaan. Aseta saha rungon oikealle puolelle ja anna sahan liukua runkoa pitkin.

2

Edistyneempi työjärjestys, vaiheet 1–6 Kun olet oppinut perusmenettelyn, voit siirtyä käyttämään edistyneempää työjärjestystä, joka lisää työn sujuvuutta ja tehokkuutta. Edistyneemmässä työjärjestyksessä on periaatteessa kolme vaihetta enemmän (vaiheet 4–6) perusmenettelyyn verrattuna.

MENETELMÄ

Vipuamiskarsinta

Seiso rungon vasemmalla puolella ja aloita karsinta rungon oikealta puolelta. Toimi rauhallisesti ja järjestelmällisesti, oksa oksalta. Oksat voidaan sahata vetävällä tai työntävällä ketjulla terälevyn käyttösuunnan ja oksan painon mukaan.

Noudata seuraavia työvaiheita.

TYÖVAIHEET

1. Karsinta oikealta puolelta

- Anna sahan levätä runkoa vasten.
- Sahaa työntävällä ketjulla.
- Kehon painopiste on oikealla jalalla.
- Varmista tasapainoinen asento tukemalla oikeaa jalkaa runkoa vasten.

2. Karsinta päältä päin

- Anna terälevyn levätä runkoa vasten.
- Sahaa työntävällä ketjulla.
- Kehon painopiste on vasemmalla jalalla.
- Aseta oikea jalka saharunkoa vasten.

3. Karsinta vasemmalta puolelta

- Tue sahaa puun runkoa ja oikeaa jalkaa vasten.
- Sahaa vetävällä ketjulla.
- Kehon painopiste on vasemmalla jalalla.

Kuten huomaat, kolmivaiheinen perustyöjärjestys on melko yksinkertainen. Voit lisätä tehokkuutta tutustumalla edistyneempään työjärjestykseen, jonka kolme lisävaihetta lisäävät sujuvuutta karsintatyössä.

4. Jatka vasemmalta puolelta

- Tue sahaa runkoa ja jalkaasi vasten.
- Sahaa työntävällä ketjulla. Jos oksat ovat paksuja, voit käyttää myös vetävää ketjua.

5. Karsinta jälleen päältä päin

- Tue sahaa runkoa vasten.
- Sahaa työntävällä ketjulla.
- Sääda kaasusäädintä peukalolla.
- Jaa kehon paino molemmille jaloille.

6. Karsinta jälleen oikealta puolelta

- Tue sahaa runkoa vasten.
- Sahaa vetävällä ketjulla.
- Kehon painopiste on oikealla jalalla.
- Aloita uudelleen seuraavasta vaiheesta 1.

7. Siirry uuteen aloitusasentoon

Valitse puulle sopiva kaatosahaus. Kaatosahaus tehdään alasaauksen korkeudelle tai hieman sen yläpuolelle.

Karsinta alta päin

Rungon ollessa maassa

Kun koko runko on karsittu oikealta ja vasemmalta puolelta sekä päältä päin, runko käännetään, jolloin saadaan esiin rungon alapuoliset oksat. Jos tarpeellista, voit sahata rungon sopivan pituisiksi patkiksi ennen sen kääntämistä.

Sopivalta työskentelykorkeudelta

Jos työkorkeus on sellainen, että pääset käsiksi rungon alapuolella oleviin oksiin, voit karsia myös niitä samalla kun karsit muita oksia. Tavallisesti riittää karsinnan aloittaminen rungon alta päin noin kahden oksakerran jälkeen. Siirrä vähän oikeaa jalkaa ja käänny runkoa kohti. Pidä sahaa tukien käsivarsiasi polvia/reisiä vasten.

Paksujen oksien karsinta

Paksujen oksien karsinnassa käytetään toisenlaista tekniikkaa kuin pienten oksien karsinnassa. Tämä koskee lehtipuita ja muita puita, joissa on paksut ja haaroittuneet oksat. Karsinnassa käytetään usein samanlaista tekniikkaa kuin katkaisussa. Sälöilyn ja terälevyn juuttumisen välttämiseksi on syytä käyttää oikeaa tekniikkaa ja työjärjestystä.

Miten oksat ovat jännittyneet? Seuraa puun ja oksien liikkeitä sahauksen aikana.

Oksan jännityksen vaiheittainen laukaiseminen

1

Sahaa muutamia viiltoja kaaren sisäpuolelle, noin yksi kolmasosa oksan läpimitasta.

2

Sahaa sen jälkeen varovasti kaaren ulkosivulta, kunnes oksa katkeaa.

Paksun oksan katkaiseminen ilman sälöilyä

1

Sahaa viilto oksan alapuolelle, oksan halkaisijan puoleen väliin asti, vähän matkan päähän rungosta.

2

Seuraava viilto sahataan oksan yläpuolelle, muutamia senttimetrejä ensimmäisestä viillosta, oksan halkaisijan puoleen väliin asti.

3

Oksa katkeaa viiltojen väliin jääneiden puukuitujen katketessa.

Jännittyneen oksan pehmeä murtaminen

1

Pidä moottorisahaa ohessa olevan kuvan mukaisesti. Vältä takapotkuriski käyttämällä sahauksessa kärjen sijaan terälevyn sivuosaa.

2

Sahaa oksaa pitkittäissuunnassa vähän kerrallaan kaaren ulkosivulta, kunnes oksa murtuu.

